

1	Asia.....	2
2	Asian vireilletulo	2
3	Osapuolet ja niiden harjoittama liiketoiminta	2
4	Kilpailuoikeudellinen arviointi	2
4.1	Yrityskauppasäännösten soveltuminen järjestelyyn	2
4.2	Relevantit hyödykemarkkinat	3
4.2.1	Yrityskaupan ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista	3
4.2.2	Jaottelu hoidettavien eläinten mukaan	3
4.2.3	Jaottelu eri hoitomuotojen mukaan	3
4.2.4	Jaottelu palvelupisteiden mukaan	4
4.2.5	Kunnalliset eläinlääkäripalveluntarjoajat.....	4
4.2.6	Johtopäätös relevanteista hyödykemarkkinoista	6
4.2.7	Lemmikkieläinruuan myynti.....	7
4.3	Relevantit maantieteelliset markkinat	7
4.4	Markkinoiden koko ja osapuolten asema markkinoilla	8
4.5	Kilpailuvaikutusten arviointi	10
4.5.1	Johdanto	10
4.5.2	Ilmoittajan näkemys yrityskaupan kilpailuvaikutuksista	11
4.5.3	Pieneläinlääkäripalvelujen markkinat	12
4.5.4	Alalle tulo	15
4.5.5	Osapuolten toimipistekohtainen hinnoittelu	17
4.5.6	Lemmikkieläinruuan myynti.....	17
4.6	Johtopäätös	18
5	Ratkaisu.....	19
6	Sovelletut säännökset	20
7	Muutoksenhaku.....	20

1 Asia

1. Yrityskaupan hyväksyminen; EQT VI Limited / Animagi Oy

2 Asian vireilletulo

2. Kilpailu- ja kuluttajavirastolle on 13.1.2015 ilmoitettu järjestely, jossa EQT VI Limited hankkii yksinomaisen määräysvallan Animagi Oy:ssä.
3. Kilpailu- ja kuluttajavirasto siirsi 13.2.2015 tekemällään päätöksellä asian kilpailulain 26 §:n mukaiseen jatkokäsittelyyn.

3 Osapuolet ja niiden harjoittama liiketoiminta

4. **EQT VI Limited** ("EQT VI") on yksi neljästätoista tällä hetkellä aktiivisesti toimivasta EQT rahastosta ja se harjoittaa sijoitustoimintaa pääasiassa Pohjois-Euroopassa.
5. **Univet Oy** ("Univet") on EQT VI rahaston määräysvaltaan kuuluvan eläinlääkintäpalvelukonserni Evidensia Djursjukvård Holding AB:n ("Evidensia") tytäryhtiö. Evidensia tarjoaa noin 90 klinikkansa kautta perus- ja erikoiseläinlääkäripalveluja Tanskassa, Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Suomessa toimii Evidensian tytäryhtiö Univet, jolla on 18 toimipistettä käsittäen kaksi pieneläinsairaalaa¹ ja 16 pieneläinklinikkaa. Univetin toiminta on keskittynyt suurimpien kaupunkien läheisyyteen.
6. **Animagi Oy** ("Animagi") on Suomessa toimiva, kissojen, koirien ja hevosten hoitoon erikoistunut eläinlääkäripalveluiden tarjoaja. Animagilla on 37 toimipistettä, joista 32 on pieneläinkeskuksia ja viisi hevosiin erikoistunutta klinikkaa/sairaalaa. Yhtiön toiminta on keskittynyt erityisesti Etelä-Suomen ja pääkaupunkiseudun alueelle.

4 Kilpailuoikeudellinen arviointi

4.1 Yrityskauppasäännösten soveltuminen järjestelyyn

7. EQT VI:n ja sen kanssa samaan yritysryhmään kuuluvien yhteisöjen yhteenlaskettu maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2013 oli noin [15–25]² miljardia euroa, josta noin [0–5] miljardia euroa kertyi Suomesta. Animagin liikevaihto vuonna 2013 oli noin 22,1 miljoonaa euroa ja se kertyi kokonaan Suomesta. Koska kilpailulaissa määritellyt liikevaihtorajat ylittyvät, järjestely kuuluu yrityskauppaohjelmia koskevien säännösten soveltamisalaan.

¹ Univet Tammiston toimipiste on aloittanut ympärivuorokautisen aukiolon 19.1.2015 alkaen, millä perusteella ilmoittaja luokittelee toimipisteen pieneläinsairaalaksi. Osapuolten markkinaosuudet on arvioitu yrityskauppaohjelmien tekemisen ajankohdan mukaan, jolloin Univet Tammiston toimipiste on luokiteltu pieneläinklinikaksi.

² Hakasulkeisiin merkityissä kohdissa tarkka tieto on poistettu liikesalaisuutena.

4.2 Relevantit hyödykemarkkinat

4.2.1 Yrityskaupan ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista

8. Yrityskaupan osapuolet toimivat eläinlääkäripalvelujen markkinoilla Suomessa. Ilmoittajan mukaan Suomessa toimii noin 2400 valtuutettua eläinlääkärinä, jotka tarjoavat palveluitaan yli kahdessasadassa toimipisteessä. Ilmoittajan mukaan suurin osa eläinlääkäriklinikoista ja -sairaaloista on yksityisessä omistuksessa, minkä lisäksi palveluja tarjoavat kunnalliset palveluntarjoajat.
9. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei ole aikaisemmissa yrityskaupparatkaisuissaan tarkastellut eläinlääkäripalvelujen markkinoita, mistä johtuen yrityskaupan ilmoittaja on esittänyt useamman vaihtoehdoisen tavan jaotella eläinlääkäripalvelujen markkinoita. Markkinat voidaan ilmoittajan mukaan jaotella edelleen hoidettavien eläinten, hoitomuotojen tai palvelupisteiden perusteella.

4.2.2 Jaottelu hoidettavien eläinten mukaan

10. Hoidettavien eläinten mukaan eläinlääkäripalvelumarkkinat voidaan ilmoittajan mukaan jaotella i) palveluihin tuotantoeläimille; ii) palveluihin hevosille ja iii) palveluihin pieneläimille eli lemmikeille.
11. Ilmoittajan mukaan yrityskaupan osapuolilla on päällekkäistä toimintaa ainoastaan pieneläimille tarjottavien palvelujen osalta. Animagilla on ilmoittajan mukaan lisäksi yksi hevossairaala sekä neljä hevosklinikkaa. Sen sijaan Univet ei tarjoa palveluja hevosille.

4.2.3 Jaottelu eri hoitomuotojen mukaan

12. Eri hoitomuotojen mukaan jaoteltuna relevantit markkinat voidaan ilmoittajan mukaan jakaa perushoittoon ja erikoishoittoon. Perushoito kattaa ilmoittajan mukaan suurimman osan eläinlääkärikäynneistä ja siihen kuuluvat ruutiiniluontoiset ja toistuvat terveystarkastukset. Perushoittoon kuuluvia toimenpiteitä ovat ilmoittajan mukaan rokottaminen, kastroatio ja sterilisaatio, kynsien leikkaus, (ennaltaehkäisevät) sairauksien varalta tehtävät terveystarkastukset, sairauksien hoito, laboratoriokokeet, röntgen- ja ultraäänikuvaukset, hammaskirurgia sekä pehmytkudoskirurgia.
13. Erikoissairaanhoidon palveluita puolestaan tarjoaa ilmoittajan mukaan vain osa pienistä ja suurin osa keskikokoisista klinikoista sekä kaikki eläinsairaalat. Erikoishoittoon kuuluvia toimenpiteitä tehdään ilmoittajan mukaan kardiologian, kirurgian, lisääntymisen, diagnostiikan, ihotautien, sisätautien, onkologian ja silmätautiopin alalla.

4.2.4 Jaottelu palvelupisteiden mukaan

14. Kolmas mahdollinen tapa jaotella eläinlääkäripalvelujen markkinoita on ilmoittajan mukaan jaottelu palveluntarjoajien perusteella. Koska jako perus- ja erikoishoidon välillä korreloi usein palveluntarjoajan koon kanssa, voidaan eläinlääkäripalvelumarkkinat ilmoittajan näkemyksen mukaan jakaa palvelupisteiden perusteella eläinklinikoihin ja eläinsairaaloihin. Ilmoittajan mukaan usein erityisesti laaja-alainen erikoishoidon osaaminen, heräämötilat, yleinen varustetaso sekä ympärivuorokautinen päivystys erottavat sairaalat klinikoista. Vaikka ilmoittajan mukaan pieneläinsairaalat tarjoavat myös perushoitopalveluja, ne keskittyvät pääasiallisesti erikoishoitoihin. Toisaalta ilmoittajan mukaan myös suuremmat klinikat voivat tarjota erikoishoitoja.
15. Ilmoittajan mukaan Animagi ja Univet tarjoavat molemmat palveluja lemmikeille eläinlääkäriklinikoilla, mutta vain Univetilla on eläinlääkäripalveluja tarjoavat pieneläinsairaalat. Koska osapuolten liiketoiminta on päällekkäistä ainoastaan pieneläimille tarjottavien palvelujen osalta, yrityskaupan arvioinnin kannalta kapeimmat mahdolliset relevantit hyödykemarkkinat ovat ilmoittajan mukaan i) pieneläinklinikat ja ii) pieneläinsairaalat. Jaottelu eläinklinikoiden ja eläinsairaaloiden välillä ei kuitenkaan ilmoittajan mukaan ole yksiselitteinen.

4.2.5 Kunnalliset eläinlääkäripalveluntarjoajat

16. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan osapuolten kilpailijoita ovat myös kunnalliset eläinlääkäripalvelujen tarjoajat. Ilmoittajan näkemyksen mukaan kunnaneläinlääkäreiden hinnat ovat usein hyvin kilpailukykyisiä ja kunnaneläinlääkärit tarjoavat palveluja, jotka kilpailevat yksityisten eläinlääkäripalvelujen kanssa. Lisäksi kunnallisilla palveluntarjoajilla on ilmoittajan näkemyksen mukaan edellytykset ja kannustin kasvattaa kapasiteettiaan, mikäli ne katsovat sen kannattavaksi.
17. Eräiden viraston kuulemien markkinatoimijoiden näkemysten mukaan kunnalliset eläinlääkärit tuottavat lakisääteisiä eläinlääkäripalveluja, minkä vuoksi kunnallisia palveluntarjoajia ei tulisi sisällyttää samaan markkinaan yksityisten toimijoiden kanssa, ja kunnallisten eläinlääkäripalvelujen sisällyttäminen markkinaosuuslaskelmiin pienentää virheellisesti osapuolten markkinaosuuksia. Toisaalta useissa lausunnoissa on todettu, että kunnalliset eläinlääkärit tuottavat asiakkaalle samanlaisen palvelun kuin yksityisetkin toimijat.
18. Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) mukaan kunnan on järjestettävä peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka sen alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten tämä palvelu on kuitenkin järjestettävä

vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla yhteistoiminta-alueella.³ Lisäksi kunnat voivat halutessaan järjestää kotieläimille peruseläinlääkäripalveluja vaativampia palveluja kuten eri alojen erikoiseläinlääkäripalveluja.⁴

19. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvitysten perusteella kunnalliset eläinlääkärit tarjoavat kuitenkin varsin vähäisessä määrin tai eivät lainkaan perustason ylittäviä eläinlääkäripalveluja. Esimerkiksi Hämeenlinnan, Kouvolan ja Jyväskylän alueella kunnalliset eläinlääkärit tarjoavat perustason eläinlääkäripalveluja. Selvitysten perusteella kunnalliset eläinlääkäripalvelut eivät useinkaan vaativampien toimenpiteiden ja tutkimusten osalta korvaa yksityistä palveluntarjontaa, sillä kunnallisilla eläinlääkäreillä ei välttämättä ole käytössään hoidossa tarvittavia laitteita, kuten röntgenlaitteita tai pieneläimille tarkoitettuja ultraäänilaitteita. Kaikki kunnalliset toimijat eivät viraston saamien selvitysten mukaan myöskään tarjoa esimerkiksi vaativampia leikkauksia, kuten koirien sterilointeja. Kuitenkin esimerkiksi Oulun alueella kunnallinen eläinlääkäri tarjoaa perustason ylittäviä erikoishoidon palveluja.
20. Viraston selvitysten mukaan kunnallisten eläinlääkäripalvelujen osuus pieneläinten eläinlääkärikäynneistä vaihtelee alueittain. Pienemmissä kunnissa, joissa yksityistä palveluntarjontaa ei ole, kunnallisten eläinlääkäripalvelujen osuus pieneläinten hoidosta voi olla huomattava, kun taas sellaisilla alueilla, joissa yksityistä palveluntarjontaa on runsaasti, kunnallisten eläinlääkäripalvelujen osuus on usein pienempi.
21. Virasto on selvittänyt kunnallisten eläinlääkäripalvelujen hintoja suhteessa yksityisten eläinlääkäriklonikoiden hintoihin. Kunnallisten eläinlääkäripalveluiden hinnoittelu perustuu kunnalliseen eläinlääkäritaksaan, joka määrittää enimmäismäärän asiakkaalta perittävistä maksuista. Lisäksi kunta voi periä asiakkaalta ns. klinikkamaksun, mikäli eläintä hoidetaan kunnan järjestämissä tiloissa. Kunnalliset eläinlääkärit eivät näin ollen voi muodostaa hintaansa vapaasti, kuten yksityiset eläinlääkäripalvelujen tarjoajat. Viraston selvitysten mukaan hinnoissa on palvelukohtaisia eroja. Esimerkiksi rokotusten osalta hinnat eivät merkittävästi eroa yksityisten palveluntarjoajien hinnoista, vaan voivat olla jopa korkeampia kuin yksityisillä pieneläinklinikoilla. Sen sijaan esimerkiksi leikkausten, kuten kastraatioiden osalta kunnalliset hinnat ovat usein yksityisiä toimijoita edullisempia. Viraston arvion mukaan kunnallisten eläinlääkäripalvelujen hintojen perusteella ei kuitenkaan voida tehdä sellaista johtopäätöstä, että kunnalliset pieneläinlääkäripalvelut olisivat yksiselitteisesti yksityisiä toimijoita edullisempia.
22. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvitysten perusteella pieneläinten perushoidon osalta kunnallisten palveluiden hinta tai laatu eivät juurikaan eroa yksityisten eläinlääkäreiden palveluista. Viraston arvion mukaan pieneläimille tarjottavien peruseläinlääkäripalvelujen osalta kunnallisia pieneläinlääkäri-

³ Kunta voi vaihtoehtoisesti hankkia peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun yksityiseltä palveluntuottajalta ostopalveluna.

⁴ Ks. <http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainlaakaripalvelut/>.

palveluja voidaan pitää korvaavina palveluina yksityisille eläinlääkäripalveluille. Hyödykemarkkinoiden täsmällinen määrittely ei ole kuitenkaan tässä yhteydessä tarpeellista.

4.2.6 Johtopäätös relevanteista hyödykemarkkinoista

23. Useat viraston kuulemat markkinatoimijat ovat lausunnoissaan todenneet, ettei Suomessa ole käytössä yhtenäistä eläinlääkäripalvelujen jaottelua perus- ja erikoiseläinlääkäripalveluihin. Lisäksi markkinatoimijat ovat katsooneet, ettei pieneläinlääkäripalvelujen markkinoita voida jakaa erillisiksi pieneläinklinikoiden ja pieneläinsairaaloitten markkinoiksi. Markkinatoimijoiden mukaan muun muassa ilmoittajan jaottelun perusteluiksi mainitsevat yleinen varustetaso, laaja-alainen erikoishoidon osaaminen, heräämötilat ja ympärivuorokautinen päivystys eivät riitä jaottelemaan markkinoita, sillä myös monet pienet ja keskisuuret eläinlääkäriklinikat tarjoavat erikoissairaanhoidon palveluja ja vastaavasti pieneläinsairaaloissa tehdään myös perustoimenpiteitä kattavasti. Myöskään kaikki päivystystason yksiköt eivät lausunnonantajien näkemyksen mukaan tarjoa sairaalatasoisen erikoishoidon palveluja.
24. Peruseläinlääkäripalvelun käsitettä on määritelty esimerkiksi hallituksen esityksessä eläinlääkintähuoltolaiksi, jonka mukaan peruseläinlääkäripalveluun sisältyvät eläinlääkärinavun antaminen, eläimen terveydentilan ja sairauksien toteaminen ja todistaminen, toimenpiteet eläimen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi sekä eläimen lopettaminen. Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvaa eläinlääkärinapua on muun muassa kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimus, hoitotarpeen arviointi ja hoito tai lähettäminen jatkohoitoon sekä synnytysapu. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen liittyviä peruseläinlääkäripalveluun kuuluvia toimenpiteitä ovat esimerkiksi rokotukset, steriloinnit ja kastroinnit sekä muut tavalliset leikkaukset mukaan lukien keisarinleikkaus niille eläinlajeille, joille toimenpide on mahdollista tehdä vallitsevissa olosuhteissa. Muut leikkaukset eivät lähtökohtaisesti kuulu peruseläinlääkäripalveluun, vaikka kuntien järjestämien eläinlääkäripalveluiden piirissä tehdään myös tällaisia leikkauksia.⁵
25. Viraston selvitysten mukaan erikoishoidon palvelut muodostuvat laajasta joukosta erilaisia toimenpiteitä ja hoitomuotoja, joita tehdään usealla eri eläinlääkinnän alalla. Selvitysten perusteella tiukka jaottelu perus- ja erikoistason eläinlääkäripalvelujen välillä ei ole yksiselitteinen, sillä monet toimenpiteet voidaan luokitella vaihtoehtoisesti joko perus- tai erikoishoidon palveluiksi.
26. Kilpailu- ja kuluttajaviraston näkemyksen mukaan yrityskaupan kilpailuvaihtokustusten arvioimiseksi eläinlääkäripalvelujen relevanttien hyödykemarkkinoiden täsmällinen määrittely ei kuitenkaan tässä tapauksessa ole tarpeen, vaan määrittely voidaan jättää avoimeksi.

⁵ Hallituksen esitys eduskunnalle eläinlääkintähuoltolaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi, HE 81/2009 vp, s. 29.

4.2.7 Lemmikkieläinruuan myynti

27. Ilmoittajan mukaan Animagi ja Univet harjoittavat lisäksi hyvin rajallisesti lemmikkieläinruuan myyntiä, jota voidaan pitää pääliiketoimintaa täydentävänä toimintana. Ilmoittajan arvion mukaan vuonna 2013 [alle 10] prosenttia Animagin ja Univetin liikevaihdosta muodostui lemmikkieläinruuan myynnistä Suomessa.

4.3 Relevantit maantieteelliset markkinat

28. Yrityskaupan ilmoittajan näkemyksen mukaan eläinlääkäripalvelujen markkina on maantieteelliseltä laajuudeltaan kansallinen. Ilmoittajan näkemyksen mukaan pieneläinklinikoiden markkinoita voidaan tarkastella myös paikallisesti tai alueellisesti, sillä asiakkaalla on tapana valita lähellä kotiaan sijaitseva palveluntarjoaja. Lisäksi relevanttien markkinoiden laajuus riippuu ilmoittajan mukaan myös tarjottavan hoidon luonteesta. Perushoidon vaikutusalue on ilmoittajan näkemyksen mukaan pienempi kuin erikoishoitojen, sen sijaan pieneläinsairaaloiden maantieteellinen markkina on laajempi, jopa kansallinen.
29. Ilmoittaja on kuitenkin määritellyt kahdeksan aluetta, joilla osapuolilla on päällekkäistä toimintaa pieneläinklinikamarkkinalla:
- i. Pääkaupunkiseutu
 - ii. Turun alue
 - iii. Hämeenlinnan alue
 - iv. Kouvolan alue
 - v. Lappeenrannan alue
 - vi. Tampereen alue
 - vii. Jyväskylän alue
 - viii. Oulun alue

Ilmoittajan mukaan näin määritellyt alueet kattavat 30–50 kilometrin matkan alueen suurimman kaupungin keskustasta.

30. Kaupan osapuolet ovat toimittaneet virastolle tarkemmat markkinatiedot ja kattavan analyysin alueellisten markkinoiden kilpailutilanteesta Hämeenlinnan, Kouvolan, Lappeenrannan, Oulun ja Jyväskylän alueella. Analyysissä on käytetty yrityskaupan osapuolten asiakasrekisteritietoja sen analysoimiseksi, kuinka pitkiä etäisyyksiä asiakkaat ovat matkustaneet ja mitä palveluja asiakkaat ovat ostaneet osapuolten näillä alueilla sijaitsevilta klinikoilta.⁶ Tällä tavalla osapuolet ovat määrittäneet kullekin näiden alueiden klinikalle vaikutusalueen, jonka sisällä [70–90] % kaikista asiakkaista sijaitsee.

⁶ Etäisyydet on ilmoitettu linnuntietä mitaten, jolloin kyseessä on lineaarinen etäisyys kahden sijainnin välillä eikä ajomatka käytettävissä olevia teitä pitkin.

31. Osapuolten näkemyksen mukaan perushoidon vaikutusalue on tyypillisesti pienempi kuin erikoishoidon. Yksi tapa erottaa perus- ja erikoishoidon toimenpiteet toisistaan on hinta, jonka vuoksi hintaa on käytetty erottelemaan perus- ja erikoishoitoa käyttäneet asiakkaat. Osapuolet ovat käyttäneet 300 euron rajaa perus- ja erikoishoidon erottelemiseksi, mitä voidaan osapuolten näkemyksen mukaan pitää perusteltuna, sillä heidän näkemyksensä mukaan useissa peruspalveluissa hinta jää tämän alapuolelle. Kaupan osapuolten näin lasketut toimipistekohtaiset vaikutusalueet vaihtelevat noin [5–75] kilometrin välillä perushoidoissa ja noin [15–145] kilometrin välillä erikoishoidoissa.
32. Myös Kilpailu- ja kuluttajavirasto on tarkastellut osapuolten toimipisteiden asiakashankinta-alueita osapuolten asiakasrekisterien avulla. Tarkastelussa hankinta-alueeksi on katsottu alue, jonka sisälle noin 80–90 % asiakaskunnasta on sijoittunut. Asiakkaan etäisyys toimipisteestä on laskettu asiakkaan kotipaikan ja osapuolten toimipisteen postinumeroitten välisenä etäisyytenä todellisen matka-ajan ja tiekilometrien mukaisena. Asiakasrekisteritietojen avulla lasketut maantieteelliset asiakashankinta-alueet vaihtelevat huomattavasti eri alueiden ja toimipisteiden välillä. Selvitysten perusteella kaikkien palveluiden osalta laskettu asiakkaiden hankinta-alue on pienimmillään vain noin 12 kilometriä, kun taas pisimmillään maantieteellinen etäisyys on noin 77 kilometriä.
33. Selvitysten perusteella siihen, kuinka laajalta alueelta toimipisteen asiakaskunta muodostuu, vaikuttaa muun muassa se, kuinka vaativia palveluja klinikka tarjoaa, sillä erikoishoidon vuoksi ollaan usein valmiita matkustamaan pidempiä matkoja kuin perushoitojen. Asiakaskunnan hankinta-alueen laajuuteen voi lisäksi vaikuttaa esimerkiksi se, että harvaan asutuilla seuduilla, joissa etäisyydet ovat muutoinkin pitkiä, palveluita on totuttu hankkimaan kauempaa kuin tiheästi asutuilla seuduilla, joissa palveluja on usein saatavilla lyhyemmällä etäisyydellä. Asiakasrekisteritiedoista käy ilmi myös se, että osapuolten päällekkäisyydet jollain maantieteellisellä alueella voivat olla asymmetrisiä siinä mielessä, että toisen osapuolten klinikka voi olla toisen osapuolen klinikan vaikutusalueella, mutta ei päinvastoin.
34. Selvitystensä perusteella Kilpailu- ja kuluttajavirasto katsoo, että yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioinnin kannalta relevantit maantieteelliset markkinat ovat alueelliset. Viraston näkemyksen mukaan yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioimiseksi eläinlääkäripalveluiden relevanttien maantieteellisten markkinoiden täsmällinen määrittely ei kuitenkaan tässä tapauksessa ole tarpeen, vaan määrittely voidaan jättää avoimeksi.

4.4 Markkinoiden koko ja osapuolten asema markkinoilla

35. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan eläinlääkäripalvelujen markkina Suomessa on arvoltaan [180–220] miljoonaa euroa pieneläinklinikoiden markkinasegmentillä ja [11–13] miljoonaa euroa pieneläinsairaaloitten markkinasegmentillä. Ilmoittajan arvion mukaan Animagin markkinaosuus pien-

eläinklinikkamarkkinalla Suomessa on noin [5–15] % ja Univetin noin [5–15] %, jolloin osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus on noin [15–25] %.

36. Osapuolten markkinaosuus pieneläinklinikkamarkkinalla vaihtelee ilmoittajan mukaan alueittain. Yrityskaupan ilmoittaja on toimittanut Kilpailu- ja kuluttajavirastolle oheisen taulukon mukaisen arvion alueellisten markkinoiden koosta ja arvion osapuolten markkinaosuuksista niillä alueilla, joilla kaupan osapuolilla on päällekkäistä liiketoimintaa.

Maantieteellinen markkina	Arvioitu koko (miljoonaa euroa)	Animagin markkinaosuus (%) ⁷	Univetin markkinaosuus (%) ⁸	Yhteenlaskettu markkinaosuus (%)
i. Pääkaupunki-seutu	[50–60]	[20–30]	[5–15]	[25–45]
ii. Turun alue	[10–20]	[0–10]	[15–25]	[15–35]
iii. Hämeenlinnan alue	[0–5]	[10–20]	0	[10–20]
iv. Kouvolan alue	[5–10]	[5–15]	[30–40]	[35–55]
v. Lappeenrannan alue	[0–5]	[15–25]	[15–25]	[30–50]
vi. Tampereen alue	[10–15]	[10–20]	[10–20]	[20–40]
vii. Jyväskylän alue	[5–10]	[15–25]	[10–20]	[25–45]
viii. Oulun alue	[5–10]	[20–30]	[5–15]	[25–45]

37. Pieneläinsairaaloiden segmentillä Univetin maanlaajuinen markkinaosuus on ilmoittajan arvion mukaan noin [20–30] %. Animagi ei ilmoittajan mukaan toimi pieneläinsairaaloiden segmentillä.
38. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan Univetin Hattulassa sijaitsevan pieneläinsairaalan maantieteellinen toimialue on Hämeenlinnaa laajempi ja sinne saapuu ja sinne lähetetään potilaita ympäri Suomen, joista ilmoittajan mukaan suurin osa yksikön liikevaihdosta muodostuu. Ilmoittajan arvion mukaan noin [30–50] % Univetin Hattulan toimipisteen myynneistä voidaan katsoa kertyvän palveluista, jotka potentiaalisesti kilpailevat paikallisten pieneläinklinikoiden kanssa, jolloin osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus Hämeenlinnan alueella olisi ilmoittajan arvion mukaan [30–40] %.

⁷ Osuus on laskettu vuoden 2013 *pro forma* liikevaihdosta huolimatta siitä, milloin klinikka/yksikkö on tullut Animagin omistukseen.

⁸ Univetin luvut perustuvat pääasiassa vuoden 2014 tietoihin.

39. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan osapuolten pääasiallisia kilpailijoita ovat erikokoiset paikalliset ja alueelliset palveluntarjoajat, minkä lisäksi kunnalliset palveluntarjoajat luovat kilpailupainetta markkinoille. Vaikka markkinoilla on viime vuosina tapahtunut ketjuuntumista ja keskittymiskehitystä, on keskittyminen ilmoittajan näkemyksen mukaan kuitenkin suhteellisen vähäistä, ja pienet itsenäiset klinikat ovat edelleen pääasiallinen liiketoiminnan muoto.
40. Useat viraston kuulemat markkinatoimijat ovat lausunnoissaan arvioineet eläinlääkäripalvelujen markkinan Suomessa arvoltaan yrityskaupan ilmoittajan näkemystä pienemmäksi, jonka seurauksena markkinatoimijoiden mukaan kaupan osapuolten markkinaosuudet näyttäytyvät todellista pienempinä. Markkinatoimijoiden eroava näkemys kokonaismarkkinan koosta johtuu erityisesti siitä, ettei markkinatoimijoiden näkemyksen mukaan kunnallista eläinlääkäripalvelujen tarjontaa tulisi sisällyttää samaan markkinaan yksityisten toimijoiden kanssa. Lisäksi johtuen jaottelusta pieneläinklinikoihin ja pieneläinsairaaloihin, yrityskaupan ilmoittajan esittämät arviot osapuolten markkinaosuuksista näyttäytyvät markkinatoimijoiden mukaan todellista pienempinä etenkin Hämeenlinnan alueella.

4.5 Kilpailuvaikutusten arviointi

4.5.1 Johdanto

41. Univet ja Animagi ovat suurimmat Suomessa toimivat eläinlääkäriketjut. Niiden lisäksi Suomessa toimii kolmas, Tuhatjalka-ketju, jolla on seitsemän toimipistettä. Suurin osa yrityskaupan osapuolten kilpailijoista on pieniä, yhden tai kahden eläinlääkäriin klinikoita ketjuuntumisen ollessa suhteellisen tuore ilmiö Suomessa. Univet on perustettu vuonna 2008 ja siitä tuli osa Evidensia-konsernia vuonna 2012. Animagi on perustettu vuonna 2012. Osapuolet ovat laajentuneet pääasiassa ostamalla jo olemassa olevia klinikoita. Ilmoittajan mukaan Univetin toimipisteistä 16 on ollut olemassa olevia klinikoita, jonka lisäksi se on perustanut toimipisteet Rovaniemelle, Vantaan Tammistoon sekä Espoon Mankkaalle. Myös Animagin toimipisteistä suurin osa on ollut olemassa olevia klinikoita, minkä lisäksi kokonaan uusia klinikoita on neljä: Animagin klinikat Muuramessa, Haukiputaalla, Kiimingissä ja Partolassa.
42. Eräät Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuulemat markkinatoimijat ovat esittäneet yrityskaupan aiheuttavan haitallisia kilpailuvaikutuksia sekä huolensa siitä, että yrityskaupan seurauksena muodostuvalle keskittymälle syntyy määräävä markkina-asema pieneläinlääkäripalvelujen markkinalla usealla sellaisella markkina-alueella, joilla osapuolilla on päällekkäisyyksiä. Markkinatoimijoiden näkemyksen mukaan yrityskaupan seurauksena keskittymän markkinaosuus tulee olemaan merkittävä muun muassa Hämeenlinnan, Kouvolan, Lappeenrannan, Jyväskylän ja Oulun alueilla.

43. Lisäksi osa viraston kuulemista markkinatoimijoista on lausunnoissaan esittänyt huolenaiheita ketjuuntumisen vaikutuksesta palvelujen hintatasoon sekä toisaalta yhdistyneen ketjun mahdollisuuksista ajaa pienempiä kilpailijoita pois markkinoilta hintoja polkemalla ja kohdentamalla alennuksia pienille toimijoille tärkeisiin toimenpiteisiin.
44. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on selvittänyt eläinlääkäripalvelujen kilpailutilannetta niillä kahdeksalla maantieteellisellä alueella, joilla osapuolilla on päällekkäistä toimintaa. Viraston alustavassa arvioissa mahdolliset kilpailuhuolet kohdistuivat erityisesti Hämeenlinnan, Jyväskylän, Oulun, Kouvolan ja Lappeenrannan alueisiin, sillä näillä alueilla osapuolten markkinaosuus on suhteellisen suuri, minkä lisäksi kilpailijat ovat usein varsin pieniä toimijoita. Virasto on selvittänyt tarkemmin alueellista kilpailutilannetta eläinlääkäripalvelujen markkinoilla erityisesti näiden viiden maantieteellisen alueen osalta.

4.5.2 Ilmoittajan näkemys yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

45. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan pieneläinlääkäripalveluissa on kyse kasvavasta markkinasta, ja on oletettavaa, että sektori jatkaa kasvuaan. Eläinlääkäripalvelujen määrä on ilmoittajan arvion mukaan kasvanut viimeisen kolmen vuoden aikana 5–10 prosentin vuositasolla. Ilmoittajan mukaan kasvuun ovat vaikuttaneet useat tekijät, kuten lemmikkieläinten määrän kasvu, eläinlääkäripalveluissa käytettävän teknologian kehittyminen, minkä avulla voidaan tarjota yhä kehittyneempiä ja kustannustehokkaampia palveluja, yleistynyt vakuuttaminen sekä tietoisuus lemmikkien terveydestä ja halu sijoittaa lemmikkien terveydenhoitoon. Ilmoittajan mukaan kyseiset tekijät lisäävät liiketoimintamahdollisuuksia eläinlääkäripalvelujen markkinalla.
46. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan yrityskauppa ei aiheuta haitallisia vaikutuksia kilpailulle. Ilmoittaja katsoo, ettei osapuolilla ole sellaisia markkinaosuuksia, jotka viittaisivat potentiaalsiin kilpailuongelmiin. Ilmoittajan mukaan osapuolten toiminta on suurelta osin toisiaan täydentävää ja osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus Suomessa on vain noin [15–25] prosenttia. Ilmoittajan mukaan joillakin alueilla, joilla osapuolilla on päällekkäistä toimintaa, yhteenlaskettu markkinaosuus on suurempi, mutta joka tapauksessa aina alle [50] %.
47. Ilmoittajan mukaan jokaisella maantieteellisellä alueella, jolla osapuolilla on päällekkäistä toimintaa, osapuolet tulevat edelleen kohtaamaan kilpailua lukuisilta kilpailijoiltaan, joita ovat niin yksityiset kuin kunnalliset palveluntarjoajat. Asiakkailla ei myöskään ole estettä vaihtaa kilpailijan palveluihin, vaan osapuolten palveluun tyytymätön asiakas voi helposti vaihtaa toiseen palveluntarjoajaan. Myös alalle tulon tai laajentumisen esteet ovat ilmoittajan näkemyksen mukaan matalat.
48. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan Univetin ja Animagin toiminta on suurelta osin toisiaan täydentävää, ja yrityskaupan tavoitteena on luoda markkinatoimija, joka pystyy tuottamaan korkealaatuisia ja kustannustehokkaita pal-

veluja. Ilmoittajan näkemyksen mukaan kaupalla on myönteinen vaikutus eläinlääkäripalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen kehittämiseen Suomessa, mistä on hyötyä kuluttajille, ja kaupan myötä korkea- ja tasalaatuisten eläinlääkäripalvelujen saatavuus tulee paranemaan eri alueilla.

4.5.3 Pieneläinlääkäripalvelujen markkinat

4.5.3.1 Pääkaupunkiseudun, Turun ja Tampereen alueet

49. Pääkaupunkiseudun alueella Animagilla on yhteensä 15 pieneläinklinikkaa ja Univetilla puolestaan kolme toimipistettä, joista Univet Tammiston toimipiste voidaan ilmoittajan mukaan nykyisin luokitella pieneläinsairaalaksi. Turun alueella Univetilla on toimipisteet Raisiossa, Turussa ja Kalantissa. Animagilla puolestaan on klinikat Salossa ja Naantalissa. Tampereen alueella Univetilla on toimipisteet Tampereella ja Toijalassa⁹ sekä Animagilla Tampereella ja Pirkkalassa.
50. Viraston selvitysten perusteella pääkaupunkiseudulla toimii lukuisia pieneläinklinikoita, jotka tarjoavat perus- ja erikoiseläinlääkäripalveluja. Osapuolten kanssa kilpailevia yksityisiä toimijoita alueella ovat esimerkiksi Eläinsairaala Aisti Oy, Oy Eläinlääkäriasema Mevet - Veterinärstation Mevet Ab, Eläinlääkäriasema Teravet Oy sekä Eläinklinikka Avec Oy. Lisäksi Helsingissä toimii Yliopistollinen eläinsairaala.
51. Myös Turun ja Tampereen alueilla toimii useita muita kilpailevia eläinlääkäripalvelujen tarjoajia. Turun alueella toimivia kilpailijoita ovat esimerkiksi Eläinklinikka Ehyt Oy, Oy Koira-Kissaklinikka – Hund-Kattklinik Ab, Eläinlääkäriasema Pet-Vet Oy sekä Pieneläinklinikka Tuhatjalka. Tampereen alueen kilpailijoita ovat puolestaan muun muassa Hakametsän Eläinlääkäripalvelu Oy, Länsi-Tampereen Eläinystäväsi Lääkäri Oy, Eläinlääkäriasema Reviiri Oy sekä Pieneläinklinikka Tuhatjalka.
52. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksissä ei ole ilmennyt viitteitä siitä, että yrityskaupalla olisi merkittäviä haitallisia vaikutuksia kilpailuun eläinlääkäripalvelujen markkinoilla pääkaupunkiseudun, Turun tai Tampereen alueella. Viraston arvion mukaan kullakin näistä alueista toimii riittävä määrä muita yksityisiä pieneläinklinikoita, jotka tarjoavat perus- ja erikoiseläinlääkäripalveluja ja tulevat siten jatkossakin luomaan kilpailupainetta kaupan osapuolille.

4.5.3.2 Hämeenlinnan alue

53. Hämeenlinnan alueella Univetilla on pieneläinsairaala Hattulassa ja pieneläinklinikka Toijalassa sekä Animagilla pieneläinklinikka Hämeenlinnassa. Osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto Hämeenlinnan alueella vuonna 2014

⁹ Univet Toijalan toimipiste voidaan katsoa sekä Tampereen sekä Hämeenlinnan vaikutusalueeseen kuuluvaksi maantieteellisen sijaintinsa vuoksi.

oli noin [4] miljoonaa euroa.¹⁰ Ilmoittajan arvion mukaan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus pieneläinklinikoiden markkinalla Hämeenlinnan alueella on noin [10–20] %.

54. Kuten yllä on todettu, ilmoittajan mukaan Univet Hattulan maantieteellinen toimialue on Hämeenlinnaa laajempi ja siellä hoidetaan potilaita ympäri Suomen. Ilmoittajan arvion mukaan noin [30–50] % Hattulan toimipisteen myynneistä voidaan kuitenkin katsoa kertyvän palveluista, jotka potentiaalisti kilpailevat paikallisten pieneläinklinikoiden kanssa, jolloin osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus alueella on noin [30–40] %.
55. Ilmoittajan mukaan osapuolten liiketoiminnot Hämeenlinnan alueella ovat keskenään hyvin erilaisia. Animagi tarjoaa Hämeenlinnan klinikallaan erikoishoitoa vain rajoitetusti ja sen vaikutusalue on suhteellisen paikallinen, kun taas Univetin Hattulan eläinsairaala keskittyy erikoistuneisiin hoito- ja terapiamuotoihin ja sen vaikutusalue on laaja.
56. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on arvioinut Animagi Hämeenlinnan asiakashankinta-alueeksi noin 17 kilometriä ja Univet Hattulan noin 73 kilometriä. Hämeenlinnassa sekä Animagin että Univetin kanssa kilpaileva yksityinen, myös erikoishoidon palveluja tarjoava toimija on Kanta-Hämeen Eläinklinikka Oy. Lisäksi alueella on joitakin pienempiä toimijoita, jotka selvitysten mukaan tarjoavat pääasiassa peruseläinlääkäripalveluja. Univet Hattulan asiakashankinta-alueella kilpailevia toimijoita ovat lisäksi esimerkiksi Eläinlääkäriasema Helmi Oy Tervakoskella sekä Etelä-Hämeen Eläinlääkäriasema Oy Riihimäellä. Perushoidon palveluissa myös Hämeenlinnan kunnallinen eläinlääkäri kilpailee keskittymän osapuolten kanssa.

4.5.3.3 Kouvolan alue

57. Kouvolan alueella sekä Univetilla että Animagilla on yksi toimipiste. Osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto Kouvolan alueella vuonna 2014 oli noin [2,5] miljoonaa euroa ja markkinaosuus ilmoittajan arvion mukaan noin [35–55] %.
58. Ilmoittajan mukaan osapuolten toimipisteiden väliset erot Kouvolaossa ovat huomattavia. Animagi ei ilmoittajan näkemyksen mukaan ole merkittävä markkinatoimija Kouvolan alueella. Univet Kouvola puolestaan on hyvin varustettu ja palveluissaan erikoistunut klinikka, joka tarjoaa laajaa erikoishoidon osaamista. Univet Kouvolan toimipiste on nimetty eläinsairaalaksi joutuksen sen korkeasta varustelusta ja erikoishoidon tarjonnasta. Toimipisteessä ei kuitenkaan ole 24h päivystystä, eikä potilaita voida pitää pitkään yhtäjaksoisesti sairaalassa, mistä syystä toimipistettä ei ole luokiteltu pieneläinsairaalaksi.

¹⁰ Sisältää Univet Toijalan liikevaihdon.

59. Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan osapuolten asiakashankinta-alueet Kouvolan alueella ovat noin 61 kilometriä Univetilla ja noin 32 kilometriä Animagilla. Kyseisellä alueella muita yksityisiä eläinlääkäripalvelujen tarjoajia ovat Kuusankosken Eläinklinikka Ky, Anjalan Eläinlääkäriasema, AitoVet Oy ja Eläinklinikka Siili Oy. Perushoidon palveluissa myös alueen kunnalliset eläinlääkärit kilpailevat keskittymän osapuolten kanssa. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvitysten mukaan Kouvolan alueella kilpailijoiden tarjonta keskittyy suurimmalta osin peruseläinlääkäripalveluihin, sen sijaan erikoishoitajien tarjonta alueella on vähäisempää. Viraston selvitysten mukaan kuitenkin osassa kilpailevista toimijoista on saatavilla myös erikoishoidon palveluja. Erikoishoidon saatavuuden osalta yrityskauppa ei suuresti muuta vallitsevaa tilannetta, sillä Univet on yrityskaupan osapuolista selvästi laaja-alaisempi erikoishoitoa tarjoava toimija, kun taas Kouvolan Animagin tarjonta erikoishoidon palveluissa on selvästi suppeampaa.

4.5.3.4 Lappeenrannan alue

60. Lappeenrannassa Univetilla ja Animagilla on kummallakin yksi klinikka. Osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto Lappeenrannassa vuonna 2014 oli noin [1,5] miljoonaa euroa. Ilmoittajan arvio osapuolten yhteenlasketusta markkinaosuudesta on noin [30–50] %.
61. Ilmoittajan mukaan Animagin Lappeenrannan toimipiste keskittyy perushoitoihin ja erikoishoito rajoittuu lähinnä hammashoitoon ja silmänsairauksien hoitoon. Univet Lappeenrannan palveluvalikoima on laajempi, ja se on ilmoittajan mukaan ainoa johtava erikoishoitoja tarjoava klinikka tällä alueella.
62. Virasto on arvioinut osapuolten asiakashankinta-alueiksi Lappeenrannan alueella noin 22 kilometriä Univetin ja noin 36 kilometriä Animagin osalta. Muita yksityisiä eläinlääkäripalvelujen tarjoajia Lappeenrannan alueella ovat peruseläinlääkäripalveluja tarjoavat Eläinklinikka Kotisalo Ky sekä Pieneläinvastaanotto Pupu ja Piski. Viraston selvitysten perusteella lähin myös erikoiseläinlääkäripalveluja tarjoava yksityinen pieneläinklinikka alueella on pääasiassa Imatralla toimiva Imatran Eläinklinikka Oy.

4.5.3.5 Jyväskylän alue

63. Animagilla on Jyväskylän alueella kaksi klinikkaa, joista toinen on Jyväskylän Palokassa ja toinen Muuramessa. Univetilla on puolestaan klinikat Vaajakoskella ja Keljonkankaalla sekä Jämsänkoscilla. Osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto Jyväskylän alueella vuonna 2014 oli noin [3] miljoonaa euroa. Ilmoittajan arvio osapuolten yhteenlasketusta markkinaosuudesta on noin [25–45] %.
64. Jyväskylän alueella Animagi on ilmoittajan mukaan erityisen vahva toimija kardiologiassa ja ortopediassa. Univet puolestaan tarjoaa ilmoittajan mukaan erikoishoitoa pääasiassa sisä- ja ihotaudeissa.

65. Jyväskylän alueella osapuolten asiakashankinta-alueet vaihtelevat viraston arvion mukaan toimipisteestä riippuen noin 21–40 kilometrin välillä. Jyväskylän alueella toimii useita yksityisiä eläinlääkäriklinikoita, kuten Pieneläinklinikka Tuhatjalka, Eläinklinikka Tähti Oy, Eläinlääkäriasema Pet-Ami Oy sekä Hiskinmäen Eläinsairaala Oy. Viraston selvitysten perusteella Jyväskylän alueella kilpailevilta yksityisiltä pieneläinklinikoilta on saatavilla niin perus- kuin erikoishoidon eläinlääkäripalveluja.

4.5.3.6 Oulun alue

66. Oulun alueella Animagilla on pieneläinklinikat Oulussa, Haukiputaalla ja Kiimingissä. Univetilla on Oulussa yksi klinikka. Osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto Oulun alueella oli vuonna 2014 noin [3,5] miljoonaa euroa ja ilmoittajan arvio osapuolten yhteenlasketusta markkinaosuudesta noin [25–45] %.
67. Ilmoittajan mukaan Animagin Oulun klinikan palveluntarjonta käsittää enemmän erikoishoitoja kuin Univetin Oulun klinikka. Animagin Oulun klinikka on ilmoittajan mukaan tunnettu erityisesti tähystyspalveluista ja silmänsairauksien hoidosta. Animagin Haukiputaan ja Kiimingin toimipisteet ovat liikevaihdoltaan ja palveluntarjonnaltaan Oulun klinikkaa vaatimattomampia.
68. Oulun alueella osapuolten asiakashankinta-alueet vaihtelevat viraston arvion mukaan noin 12–77 kilometrin välillä toimipisteestä riippuen. Viraston selvitysten mukaan kilpailevia yksityisiä pieneläinklinikoita alueella ovat Oulun Eläinklinikka Oy, Ouluvet Oy, Eläinlääkäriasema Lemmikki Oy sekä Eläinlääkäri Leena Oksanen Oy. Viraston selvitysten perusteella kilpailevilta toimijoilta on saatavilla niin perus- kuin erikoiseläinlääkäripalveluja. Oulun alueella toimii viraston näkemyksen mukaan kaupan osapuolten kanssa tasavahvoja toimijoita, jotka luovat kilpailupainetta keskittymälle.

4.5.4 Alalle tulo

69. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on selvittänyt alalle tuloa eläinlääkäripalvelujen markkinoille. Yrityskauppavalvonnasta annettujen suuntaviivojen mukaan markkinoille tulon esteet vaikuttavat siihen, miten todennäköisesti ja missä määrin potentiaalinen kilpailu rajoittaa markkinoilla toimivien yritysten muista markkinaosapuolista riippumatonta käyttäytymistä.
70. Alalle tuloa arvioitaessa on viraston ja komission vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan otettava huomioon erityisesti se, voidaanko markkinoille tuloa pitää siinä määrin todennäköisenä, mittavana¹¹ ja nopeasti tapahtuva-

¹¹ Pienimuotoista markkinoille tuloa, esimerkiksi tuloa markkinoiden tietyille kapealle sektorille, ei välttämättä pidetä riittävänä. Ks. komission horisontaalisia sulautumia koskevat suuntaviivat, kohta 75.

na¹², että markkinoille tulo tai sen uhka olisi riittävää poistamaan yrityskaupan seurauksena syntyvät kilpailuongelmat. Markkinoille tulon todennäköisyyttä arvioitaessa kiinnitetään yleensä huomiota siihen, onko alalle tulo taloudellisesti kannattavaa ja siihen, minkälaisia mahdollisia riskejä siihen liittyy.

71. Ilmoittajan näkemyksen mukaan alalle tulon ja laajentumisen esteet ovat eläinlääkäripalveluiden markkinoilla hyvin matalat. Lähtökohtaisesti kuka tahansa eläinlääkäri voi perustaa pieneläinklinikan. Laki eläinlääkärintamatin harjoittamisesta (29/2000) määrittelee eläinlääkärintoimen harjoittajan pätevyysvaatimukset, oikeudet ja velvollisuudet.¹³ Itsenäisen pieneläinklinikan perustaminen ei osapuolten näkemyksen mukaan vaadi suuria aloitusinvestointeja, vaan kyse on lähinnä vuokratilan ja perusvälineistön hankinnasta, mikäli palveluntarjoaja keskittyy perushoidon tarjoamiseen. Vaativampia, esimerkiksi erikoishoidoissa käytettyjä laitteita voidaan ilmoittajan mukaan pääsääntöisesti hankkia leasing-järjestelyin. Kaupan osapuolten mukaan viime vuosilta on myös nähtävissä useita esimerkkejä onnistuneesta alalle tulosta.
72. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvitysten perusteella hallinnolliset, tekniset tai oikeudelliset esteet eivät estä uusien yritysten alalle tuloa pieneläinlääkäripalvelujen markkinoille. Selvitysten perusteella eläinlääkäripalvelujen tarjoamista varten on saatavilla eläinlääkäreitä ja muuta henkilökuntaa. Suomessa koulutettavien eläinlääkäreiden määrää on lisätty, minkä lisäksi eläinlääkäreitä koulutetaan ulkomailla. Markkinatoimijoiden lausuntojen mukaan myös muun muassa eläinlääkäripalvelujen tarjoamiseen sopia tiloja on saatavilla. Suurin este alalle tuloon eläinlääkäripalvelujen markkinoille on eräiden markkinatoimijoiden mukaan se, että kysyntä vastaa jo nykyisellään tarjontaa, eikä tarvetta uusille toimijoille ole. Toisaalta eräässä lausunnossa yrityskaupan on myös katsottu lisäävän ja monipuolistavan kilpailua, sekä markkinoille jäävän kaupan jälkeenkkin tilaa uusille yrityksille.
73. Kilpailu- ja kuluttajaviraston saamien selvitysten perusteella eläinlääkäripalvelujen tarjoamisen edellyttämät kustannukset muodostuvat tilojen, laitteiden ja välineiden sekä henkilökunnan kustannuksista. Selvitysten perusteella markkinoille tulo peruseläinlääkäripalvelujen markkinoille ei vaadi merkittäviä aloitusinvestointeja vaan perusmuotoisten eläinlääkäripalvelujen tarjoamisen vaatimat tarvike- ja välinekustannukset voivat jäädä jopa alle 25 000 euron.

¹² Markkinoille tulo katsotaan oikea-aikaiseksi yleensä ainoastaan silloin, kun se tapahtuu kahden vuoden kuluessa. Ks. komission horisontaalisia sulautumia koskevat suuntaviivat, kohta 74.

¹³ Eläinlääkäripalveluja tarjoavalla yrityksellä on oltava palveluksessaan toiminnasta vastaava laillistettu eläinlääkäri. Yksityisellä eläinlääkäripalvelun tuottajalla on oltava asianmukaiset, toiminnan laadun ja laajuuden edellyttämät toimitilat ja työvälineet sekä toiminnan edellyttämä henkilökunta. Ks. <http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainlaakaripalvelut/>.

74. Sen sijaan vaativampien hoitojen tarjoaminen vaatii selvitysten perusteella usein huomattavasti suurempia aloitusinvestointeja muun muassa laitteisiin, välineisiin ja tiloihin. Erikoishoitojen, kuten ortopedian tai hammashuollon tarjoaminen edellyttää muun muassa röntgenin, kuvien katselua varten joko tietokoneen tai kuvien kehittämislaitteen, laboratoriovälineistön, valmistelutilan, leikkaussalit, heräämön, hammashoitovälineet ja aputilat. Erikoishoitoja tarjoavan klinikan varustamiseen kuluvat kustannukset voivat siten tutkimusvälineiden tasosta johtuen olla huomattavat. Kuvantamislaitteet, kuten magneettikuvauslaite tai ct-laite voivat nostaa kustannuksia huomattavasti.
75. Viraston selvitysten mukaan eläinlääkäripalveluiden markkinoille on viime vuosina tullut useita uusia toimijoita, kuten Eläinlääkäriasema Askel Oy (2014), Eläinlääkäriasema Valjakko Oy (2013), Oulun Eläinklinikka Oy (2010), Eläinklinikka Tähti Oy (2009) sekä kissoille tarkoitettu Vet4Cat Oy (2015). Lisäksi osapuolten toimipisteistä Animagi Muurame, Haukipudas, Kiiminki ja Partola sekä Univet Rovaniemi, Tammisto ja Mankkaa on perustettu viime vuosina. Monet alalla jo toimivat yritykset ovat myös kasvattaneet liikevaihtoaan ja laajentuneet viime vuosina.

4.5.5 Osapuolten toimipistekohtainen hinnoittelu

76. Virasto on myös tarkastellut kaupan osapuolten hinnoittelua keräämällä toimipistekohtaiset hinnat 14 palvelusta kaikista Univetin ja Animagin pieneläinlääkäripalveluja tarjoavasta toimipisteestä.
77. Tarkastelun perusteella toimenpiteiden hinnat vaihtelivat voimakkaasti. Hintavertailun perusteella osapuolten hinnat Hämeenlinnan, Kouvolan, Lappeenrannan, Oulun ja Jyväskylän alueilla ovat osapuolten keskimääräistä hintatasoa korkeammat (pl. pääkaupunkiseutu). Korkeampi hintataso näillä alueilla voi toisaalta viraston arvion mukaan selittyä myös sillä, että kyseiset alueet ovat alueellisia asutuskeskittyymiä, joissa kysyntä- ja tarjontatekijät voivat selittää korkeamman hinnan.
78. Viraston arvion mukaan hinta-analyysin perusteella ei voida tehdä sellaista johtopäätöstä, että osapuolet olisivat ennen yrityskauppaa olleet toisilleen merkittäviä kilpailu- ja hinnoittelupaineen lähteitä. Selvitys ei näin ollen tue eräiden kilpailevien markkinatoimijoiden käsitystä siitä, että yrityskaupan seurauksena kilpailu eläinlääkäripalveluissa olisi omiaan merkittävästi heikentymään.

4.5.6 Lemmikkieläinruuan myynti

79. Eräät Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuulemat markkinatoimijat ovat esittäneet huolensa yrityskaupan mahdollisista vaikutuksista lemmikkieläinruuan myynnin markkinoihin, johtuen siitä, että Univet kuuluu samaan yritysryhmään lemmikkieläintarvikkeita ja -ruokia myyvän Musti ja Mirri -ketjun kanssa.

80. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan eläinlääkäriklinit eivät ole keskeinen lemmikkieläinruuan jakelukanava, vaan valikoima keskittyy pääasiassa erikoisruokavalioiden ruokiin. Ilmoittajan näkemyksen mukaan yrityskaupasta ei aiheudu riskiä tuotantoketjun alkupäässä toimivien lemmikkieläinruuan jakelijoiden sulkemisesta markkinoilta.
81. Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan yrityskaupan vaikutukset lemmikkieläinruuan myynnissä ovat vähäiset, eikä näillä markkinoilla ole nähtävissä haitallisia kilpailuvaikutuksia yrityskaupasta johtuen.

4.6 Johtopäätös

82. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on jatkokesittelyssä selvittänyt yrityskaupan mahdollisia vaikutuksia pieneläinlääkäripalvelujen markkinoilla. Viraston arvion mukaan eläinlääkäripalvelujen markkinat Suomessa ovat hajanaiset ja palveluntarjonta vaihtelee alueittain ja klinikoittain. Suurin osa yrityskaupan osapuolten kilpailijoista on pieniä, yhden tai kahden eläinlääkäriin klinikoita tai kunnallisia toimijoita. Vaikka osapuolten suuret toimipisteet alueellisesti tarkasteltuna voivat luoda kilpailupainetta pienille lähikuntien kilpailijoille, eivät pienet etäällä sijaitsevat kilpailijat välttämättä vastavuoroisesti rajoita osapuolten hinnoittelua alueellisissa keskuksissa.
83. Keskittymän markkinaosuus pieneläinlääkäripalvelujen markkinoilla useilla Suomen alueilla muodostuu yrityskaupan seurauksena varsin merkittäväksi. Viraston arvion mukaan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus joillain alueilla saattaa muodostua ilmoittajan arvioimaa suuremmaksi, vaikka kunnallisten eläinlääkäreiden katsottaisiinkin kuuluvan samoille relevanteille hyödykemarkkinoille yksityisten palveluntarjoajien kanssa. Eläinlääkäreiden lukumäärän mukaan laskettuna kaupan osapuolten markkinaosuus vaihtelee viraston arvion mukaan alueittain noin 39–50 prosentin välillä kunnalliset toimijat mukaan lukien. Toimipisteiden lukumäärän perusteella vastaava markkinaosuus vaihtelee 17–33 %:n välillä alueittain. KKV ei ole onnistunut aukottomasti selvittämään kaikkien alueellisten kilpailijoiden täsmällisiä liikevaihtoja. Etenkin kunnallisten toimijoiden liikevaihtoja on ollut huonosti saatavilla. KKV:n arvion mukaan saadut selvitykset huomioiden on kuitenkin todennäköistä, että täsmällisten liikevaihtojen perusteella lasketut keskittymän alueelliset markkinaosuudet ovat jonkin verran suuremmat kuin yrityskauppailmoituksessa esitetyt arviot.
84. KKV:n arvion mukaan pelkät markkinaosuudet eivät kuitenkaan tässä tutkittavien markkinoiden osalta riitä osoitukseksi yrityskaupan haitallisista kilpailuvaikutuksista. Huolimatta keskittymälle muodostuvista korkeahkoista alueellisista markkinaosuuksista KKV:n selvitykset eivät tue johtopäätöstä keskittymälle yrityskaupan seurauksena syntyvästä merkittävästä markkinavoimasta, jota se voisi hyväksikäyttää kuluttajien kannalta vahingollisella tavalla. Jokaisella maantieteellisellä alueella, jolla osapuolilla on päällekkäistä toimintaa pieneläinlääkäripalvelujen markkinoilla, toimii myös muita yksityisiä eläinlääkäripalvelujen tarjoajia. Peruseläinlääkäripalveluja tarjoa-

vat lisäksi kunnalliset toimijat, jotka viraston arvion mukaan ovat asiakkaalle vaihtoehtoisia eläinlääkäripalvelujen tarjoajia peruseläinlääkäripalveluissa ja luovat osaltaan kilpailupainetta yksityisille eläinlääkäripalvelujen tarjoajille. Viraston näkemyksen mukaan perustason eläinlääkäripalveluja on saatavilla kilpailun kannalta riittävästi kaikilla viraston tarkastelemilla alueilla.

85. Sen sijaan vaativammissa ns. erikoishoidon palveluissa kilpaileva tarjonta on joillain alueilla vähäisempää, minkä lisäksi kilpailevat klinikat ovat saataneet erikoistua vain joihinkin hoitomuotoihin. KKV:n selvitykset eivät kuitenkaan viittaa erikoishoitojenkaan osalta siihen, että yrityskauppa muuttaisi markkinatilannetta haitallisesti. Monilla alueilla ensinnäkin vain toisen kaupan osapuolen pieneläinklinikalla tarjotaan laajasti erikoistason eläinlääkäripalveluja. Näiden alueiden osalta kaupan osapuolten päällekkäisyydet erikoishoidoissa ovat siten vähäiset. Lisäksi niillä alueilla, joilla kumpikin osapuoli tarjoaa erikoishoitoja, Univetin ja Animagin toiminnot erikoishoidoissa pikemminkin täydentävät toisiaan sen sijasta, että osapuolet kilpailisivat alueellisella tasolla vahvasti samanlaisella tuoteportfoliolla. Lisäksi on huomattava, että mitä vaativammasta palvelusta on kyse, sitä kauempaa asiakkaat ovat sitä valmiita hankkimaan. Erikoishoitojen osalta keskittymä kohtaa siten kilpailupainetta laajemmalla maantieteelliseltä alueelta, mikä on omiaan rajoittamaan keskittymälle erikoishoidoissa syntyvää markkina-voimaa.
86. KKV:n selvitykset osoittavat lisäksi, että keskittymän kohtaaman olemassa olevan kilpailun lisäksi potentiaalisten kilpailijoiden alalle tulo sekä mahdollisuus toiminnan laajentamiseen tasapainottavat keskittymän markkinavoimaa. Viraston alalle tuloa koskevissa selvityksissä ei ilmennyt sellaisia seikkoja, joiden voitaisiin nähdä muodostavan merkittävän alalle tulon esteen. Viraston arvion mukaan alalle tulo peruseläinlääkäripalveluiden markkinoille ei vaadi suuria aloitusinvestointeja. Vaativampien eläinlääkäripalvelujen tarjoaminen edellyttää sen sijaan usein suurempia investointeja. Viraston selvitykset kuitenkin osoittavat, että eläinlääkäripalvelujen markkinoille on viime vuosina tullut useita toimijoita, joista osa tarjoaa myös erikoishoidon palveluja. KKV arvioi alalle tulon uhkan rajoittavan tehokkaasti keskittymän markkinavoimaa yrityskaupan jälkeen.
87. Kilpailu- ja kuluttajaviraston 13.2.2015 tekemä päätös asian jatkoselvitysvaiheeseen siirtämisestä sisältää alustavia epäilyjä keskittymän mahdollisesti aiheuttamista haitallisista kilpailuvaikutuksista. Asiassa tehdyt jatkoselvitykset ovat kuitenkin osoittaneet, että yrityskaupalla ei viraston arvion mukaan ole sellaisia kilpailun kannalta haitallisia vaikutuksia, joihin puuttumista kilpailulain yrityskauppavalvontasäännökset edellyttäisivät.

5 Ratkaisu

88. Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa EQT VI Limited hankkii yksinomaisen määräysvallan Animagi Oy:ssä.

6 Sovelletut säännökset

89. Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

7 Muutoksenhaku

90. Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Lisätietoja päätöksestä antaa tutkija Laura Kauppila, puhelin 029 505 3335.

Ylijohtaja

Timo Mattila

Tutkija

Laura Kauppila

Liite

Valitusosoitus